

OTOP jest zarejestrowaną, krajową organizacją pozarządową, zajmującą się ochroną dzikich ptaków i miejsc, w których one żyją. Naszym celem jest zachowanie dziedzictwa przyrodniczego dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń. Jesteśmy partnerem światowej federacji towarzystw ochrony ptaków – BirdLife International.

ul. Odrowąża 24
05-270 Marki k. Warszawy
Tel.: +48 22 761 82 05
Faks: +48 22 761 90 51
E-mail: biuro@otop.org.pl
www.otop.org.pl

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

Marki, 1 lutego 2012 r.

Sz. P. Marcin Korolec
Minister Środowiska

ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

Do wiadomości:

Sz. P. Beata Wiszniewska, Pierwszy Radca, Wydział ds. Środowiska, Stałe Przedstawicielstwo RP przy Unii Europejskiej w Brukseli
Sz. P. Beata Wołczuk, Pierwszy Sekretarz, Wydział ds. Środowiska, Stałe Przedstawicielstwo RP przy Unii Europejskiej w Brukseli
Sz. P. Prezes Władysław Jan Majka, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z zaprezentowaną 12 grudnia 2011 r. przez Komisję Europejską propozycją rozporządzenia w sprawie Programu na rzecz Środowiska i Klimatu LIFE w przyszłej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-20 oraz rozpoczętymi już pracami w Radzie Środowiskowej Unii Europejskiej w tej sprawie, w imieniu niżej podpisanych organizacji pozarządowych, chciałabym zwrócić uwagę Pana Ministra na kilka zagadnień fundamentalnych dla zapewnienia w przyszłości skutecznej ochrony różnorodności biologicznej i klimatu w Polsce.

Polskie organizacje pozarządowe od początku realizacji programu LIFE w naszym kraju w pełni przyczyniły się do jego sukcesu. Efekty naszych działań znacząco wspierają realizację celów w zakresie ochrony przyrody i środowiska, do których osiągnięcia Polska zobowiązała się na arenie międzynarodowej, jak również wnoszą istotny udział do realizacji Polityki Ekologicznej Państwa.

Z zadowoleniem przyjmujemy takie elementy propozycji Komisji Europejskiej jak: wzmocnienie strategicznej roli programu LIFE dla realizacji polityk ekologicznych (także poprzez Projekty Zintegrowane (PZ) oraz wprowadzenie komponentu klimatycznego), rozszerzenie terytorialne programu LIFE poza granice Unii Europejskiej oraz zamiar zwiększenia wykorzystania środków z tego programu.

Ta ostatnia intencja będzie miała realny efekt tylko wtedy, gdy zostanie ustalony *minimalny* poziom dofinansowania projektów 80%, a nie tylko *maksymalny* 70%. Polskie projekty już obecnie otrzymują dofinansowanie na poziomie 75%. Bez konkretnego i obowiązującego poziomu dofinansowania 80% propozycja Komisji Europejskiej nie przyniesie deklarowanej poprawy. Przeciwnie, będzie to krok wstecz, szczególnie wobec ryzyka niżej sygnalizowanych zmian w zasadach kwalifikowalności wydatków, co w efekcie zmniejszy wykorzystanie środków i jakość programu LIFE oraz wykluczy większość beneficjentów, którzy dotąd budowali sukces tego programu.

Wyrażamy swój zdecydowany sprzeciw wobec proponowanych zmian w zasadach dotyczących kwalifikowalności kosztów. W szczególności jesteśmy zgodnie przeciwni wyłączeniu podatku VAT i wydatków osobowych z kosztów kwalifikowalnych. Nie mamy żadnej możliwości odzyskania podatku VAT bowiem zgodnie z par. 86 ust. 1 *Ustawy o podatku od towarów u usług* prawo do obniżenia podatku należnego o podatek naliczony i tym samym odzyskanie zapłaconego w zakupach kosztowych podatku jest możliwe jedynie jeżeli koszty te związane są ze sprzedażą opodatkowaną. W przypadku projektów ochrony przyrody i edukacji ekologicznej nie występuje sprzedaż opodatkowana, a więc nie ma też możliwości odliczenia podatku z zakupów. Dla większości takich projektów podatek VAT stanowi koszt przedsięwzięcia. Polskie prawo (*Rozporządzenie ministra finansów w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług*) nie przewiduje również możliwości odzyskania VAT zapłaconego w ramach projektów LIFE.

Proponowane zmiany polegające na wyłączeniu możliwości kwalifikowalności podatku VAT oraz kosztów personelu faworyzują projekty inwestycyjne, szczególnie te nastawione na osiąganie zysku lub redukcję ponoszonych strat. W proponowanym kształcie finansowania większości organizacji pozarządowych oraz instytucji państwowych (jak na przykład RDOŚie, parki narodowe, instytuty państwowe itp.) nie będzie stać

na realizowanie takich projektów. Należy zwrócić uwagę na fakt, że dużą część kosztów raportowanych jako wkład własny instytucji państwowych stanowią koszty personelu. Trzeba dodać, że obecnie organizacje pozarządowe i instytucje państwowe stanowią większość beneficjentów projektów LIFE. Po wprowadzeniu proponowanych zmian potencjalnymi beneficjentami pozostaną zapewne jedynie jednostki sektora komercyjnego, gdyż organizacje pozarządowe i jednostki państwowe nie mają bowiem możliwości pokrycia podatku VAT oraz kosztów osobowych z własnych środków, a deklarowane podniesienie poziomu finansowania nie zrekompensuje tych strat.

Co więcej, istniejące w Polsce rozwiązanie współ-finansowania projektów LIFE, traktowane w innych państwach UE jako rozwiązanie wzorcowe, oparte jest na finansowaniu przez NFOŚiGW kosztów uznanych przez program LIFE za kwalifikowane. Tak więc brak uznania kosztów personelu i VAT za kwalifikowane w programie LIFE będzie skutkowało brakiem możliwości sfinansowania tych kosztów z NFOŚiGW. Wykluczy to zdecydowaną większość organizacji pozarządowych, instytucji państwowych oraz innych potencjalnych beneficjentów z możliwości realizacji projektów LIFE w przyszłości, co z kolei oznacza bardzo duże niebezpieczeństwo znacznej redukcji ilości wykorzystywanych środków z programu LIFE przez Polskę. Prześledzenie ilości przyznanych funduszy przed i po wprowadzeniu specjalnego współfinansowania projektów LIFE w Polsce, pokazuje jaki problem możemy mieć w przyszłości w przypadku zmian w programie LIFE o których piszemy.

Przyjęcie tych zmian będzie bardzo niekorzystne dla Polski, także z uwagi na fakt, że VAT sięga u nas aż 23%. Będzie to faworyzować inne Państwa Członkowskie, gdzie VAT jest niższy.

Z pełną świadomością informujemy, że prowadzone przez nas do tej pory i aktualnie projekty, jak i te, o których dofinansowanie z LIFE ubiegamy się, **nie byłyby możliwe do zrealizowania** przez niżej podpisane polskie organizacje pozarządowe, gdyby proponowane przez Komisję Europejską zmiany dotyczące VAT i kosztów personelu miały już zastosowanie.

W związku z powyższym, apelujemy do Pana Ministra o wyrażenie stanowczego sprzeciwu poprzez zgłoszenie na zbliżających się posiedzeniach Grupy Roboczej przy Radzie Środowiskowej UE i w dalszych pracach na forum Rady UE następujących zmian do propozycji rozporządzenia w sprawie LIFE:

Artykuł 20:

- **usunięcie zapisu: „VAT shall not be considered an eligible cost for projects referred to in Article 18”,**
- **wprowadzenie zapisu: „Permanent staff costs are considered as eligible cost”,**
- **ustalenie *minimalnego* poziomu dofinansowania projektów – 80%,**

a także:

- zwiększenie udziału środków na ochronę różnorodności biologicznej w ramach LIFE Środowisko z proponowanych 50% do 75% wraz ze zwiększeniem całkowitego budżetu LIFE z obecnego 0,2% do 1% budżetu Unii Europejskiej – artykuł 4, 9,
- zapewnienie, że wprowadzenie PZ nie będzie oznaczać zmniejszenia środków na projekty indywidualne w stosunku do aktualnego poziomu – artykuł 19,
- wzmocnienie zapisu dotyczącego udziału partnerów w PZ - należy podkreślić, że dostępność PZ i udział w nich partnerów spoza władz publicznych muszą być zagwarantowane i popierane - artykuł 19(3).

Szczegółowe uwagi przedstawiamy w załączonych stanowiskach.

Z wyrazami szacunku,

Izabela Flor
Dyrektor OTOP

w imieniu następujących organizacji korzystających z funduszu LIFE:

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

- Ochrona wodniczki w Polsce i Niemczech (75% dofinansowania z LIFE),
- Zarządzanie siedliskiem wodniczki (*Acrocephalus paludicola*) poprzez wdrożenie zrównoważonych systemów zagospodarowania biomasy (75% dofinansowania)
- Zapewnienie bezpiecznego dla przyrody rozwoju sektora energetyki wiatrowej w Polsce (wniosek w trakcie weryfikacji)

Klub Przyrodników

- Ochrona muraw kserotermicznych w Polsce - teoria i praktyka
- Ochrona wysokich torfowisk bałtyckich na Pomorzu
- Ochrona torfowisk alkalicznych (kod 7230) w młodo glacialnym krajobrazie Polski północnej (wniosek w trakcie weryfikacji)

Ptaki Polskie

- Aktywna ochrona ptaków wodnych i błotnych na terenie Polderu Północnego w Parku Narodowym „Ujście Warty” poprzez poprawę warunków wodnych siedlisk lęgowych oraz miejsc żerowania i odpoczynku w czasie migracji i zimowania. Bagna są Dobre! Etap 2.
- Zabezpieczenie populacji *Aquila clanga* w Polsce: opracowanie Krajowego Planu Ochrony oraz podstawowe działania ochronne (75% dofinansowania)

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

- Ochrona orlika krzykliwego na wybranych obszarach Natura 2000 (75% dofinansowania)
- Ochrona populacji bociana białego na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Warmińska
- Ochrona wodniczki w Polsce i Niemczech (75% dofinansowania)
- Czynna ochrona cietrzewia *Tetrao tetrix* na terenie obszaru Natura 2000 Puszcza Knyszyńska (wniosek w trakcie weryfikacji)
- Czynna ochrona dubelta *Gallinago media* w obszarze Natura 2000 Dolina Górnej Narwi (wniosek w trakcie weryfikacji)

Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze

- Ochrona wodniczki w Polsce i Niemczech (75% dofinansowania)
- European bison conservation center – development of the network activity and knowledge dissemination (wniosek w trakcie weryfikacji, 75% dofinansowania)

Centrum Ochrony Mokradł

- Ochrona i poprawa jakości siedlisk rzadkich motyli podmokłych łąk półnaturalnych

Instytut na rzecz Ekorozwoju

- Dobry klimat dla powiatów

Komitet Ochrony Orłów

- Zabezpieczenie populacji *Aquila clanga* w Polsce: opracowanie Krajowego Planu Ochrony oraz podstawowe działania ochronne (75% dofinansowania)

WWF Polska

- One Planet Consumer (wniosek w trakcie weryfikacji)

oraz:

Polskie Biuro Regionalnego Centrum Ekologicznego na Europę Środkową i Wschodnią (organizacja międzynarodowa)

- Ochrona i poprawa jakości siedlisk rzadkich motyli podmokłych łąk półnaturalnych.

